

Перепадя Д. О.

ORCID: 0000-0002-9133-7244

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри східних мов

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

м. Полтава, Україна

МЕТАФОРА У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ: АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ВЖИВАННЯ У РІЗНИХ КОНТЕКСТАХ

Ключові слова: китайська мова, метафора, метафоричні слова, образ, троп.

Вживання метафор є важливою складовою художнього забарвлення китайської мови. Метафори використовуються для збагачення мовлення, надання виразності та глибини думкам. Вони допомагають утворювати асоціації, роблять мову образною та живою. Китайська мова має багату традицію використання метафор, що відображає її культурну спадщину та специфічність. У сьогодення науковий інтерес викликає вживання метафори у різних контекстах, проявах і стилях.

Метафора є основою художнього мовлення, зокрема поетичного. Вона використовується для перенесення значення слів, що дає змогу їм бути не лише образними елементами поетичної мови, а й джерелом нових значень. У китайській поезії основою образності є звичайні спостереження та бачення автора про явища навколишнього світу, а метафора використовується для створення яскравих і живих образів. Вона замінює загальний зміст вірша або значення окремих реалій, при цьому не називаючи їх прямо.

Китайська поезія сповнена образними штампами, як, наприклад, місяць часто називають 明镜 – ясне люстерко або 玉轮 – яшмове колесо, пані чи господиня може називатися 花 – квіткою, а її очі – осінніми водами (秋水) тощо [3, с. 154; 155; 157].

Звернувшись до китайських фразеологізмів, можемо побачити, що багато з них засновані на метафоричному способі вираження. Навіть у повсякденному житті китайський народ часто використовує метафори для опису характеру людини, її зовнішності, манер і самовираження. Китайці особливо приділяють увагу зовнішній красі, тому у фразеологічному фонді китайської мови можна знайти безліч висловів, побудованих на метафорах. Зокрема, вони порівнюють жіночу красу з красою природи, як-то місяць, квіти, сонце тощо, наприклад: 闭月羞花 – затьмарити місяць і осоромити

квіти (про невимовну красу жінки) або如花似玉 – прекрасна як квітка і нефрит (дивовижна красуня) [1, с. 38–39].

Метафоричні фігури мовлення зустрічаються й у класиці традиційної китайської медицини. «Трактат Жовтого імператора» («黄帝内经»), написаний за часів династій Цинь – Хань, є одним із скарбів китайської традиційної медицини. Його стилістичний стиль учені називають «мовою традиційної китайської медицини», оскільки він чудово поєднує літературу та медичну науку і в ньому використовується багато стилістичних фігур мовлення. Такий стиль притаманний класичним медичним творам, таким як «黄帝内经», він спрямований на висловлення абстрактних професійних медичних основ засобами явищ і речей, які народ зможе бачити та відчувати, а отже, зрозуміти глибокі медичні знання. Крім того, багато метафоричних слів у старовинних медичних книгах поступово трансформувалися в професійні терміни. Наприклад: 风者善行而数变 – вітер має тенденцію до постійного руху і швидко й раптово змінюється, що означає, що природа вітру неспокійна, тому він швидко рухається та змінюється, що є метафорою патогенних факторів, які спричиняють лихоманку, пітливість, непереносимість та мінливі характеристики в організмі людини [5, с. 490–494].

Метафори в публіцистиці широко використовуються для підсилення аргументів, зміцнення враження або навіть для того, щоб простіше пояснити складні поняття чи ситуації. Вони дають змогу цільовій аудиторії зв'язувати абстрактні концепції зі звичайними образами й легше розуміти сутність інформації. Наприклад: 经济是城市的体格 · 人文是城市的灵魂 · Економіка – це тіло міста, а люди – його душа.

У процесі онлайн-розповсюдження новин Інтернет наповнюється великою кількістю різноманітної інформації. Щоб виділитися серед безлічі статей різної тематики, заголовок стає ключовим. Тому назва онлайн-новин дуже важлива як для розповсюджувача, так і для потенційного читача. Використання метафор у заголовках новин може яскраво відобразити зміст, негласно передати певні позиції, ставлення та тенденції, привернути більше уваги аудиторії та ефективно передати ставлення автора до викладеного матеріалу, наприклад: «中菲经贸关系不断降温 菲香蕉和旅游业受冲击» (人民网) – «Китайсько-філіппінські економічні та торговельні відносини продовжують охолоджуватися, філіппінські банани та сфера туризму під ударом» [4].

Політичний дискурс – це дискурс, у якому політичні діячі та політичні інституції, такі як лідери, уряди, політичні медіа тощо, використовують різні засоби, форми та кроки для досягнення відповідних

політичних цілей у політичному середовищі, щоб отримати підтримку цільової громадськості. Метафора відіграє особливу роль у політичному дискурсі – притаманне цьому тропу внутрішнє зіставлення створює можливість сугестивного впливу на адресата через зміну акцентів, переосмислення тієї чи іншої події або явища [2, с. 25–27]. У доповідях з'їздів Комуністичної партії Китаю часто зустрічається «архітектурна» метафора, тобто процес розбудови вбачається як спільна справа, наприклад: «**社会主义中国是一座大厦·中国共产党是总工程师·人民群众是建设者**» – «Китай – це будівля, Комуністична партія Китаю – головний інженер, а люди – будівельники». З огляду на цю тенденцію часто вживаються слова **夯实** зміцнити, **基础** фундамент, **支柱** опора тощо [6, с. 648].

Отже, метафора є стилістичним засобом, що полягає у використанні образних аналогій і переносів для передачі певного значення або враження. Використання метафор у художніх текстах, публіцистиці та політиці тощо має свої власні особливості, проте в будь-якому контексті вона додає виразності, дає змогу передати складні, емоційні чи абстрактні концепції, перетворюючи їх на більш зрозумілі й уявні образи. Метафори можуть бути використані, щоб зробити аргументи більш переконливими, залучити аудиторію до роздумів і створити ефектне враження. Загалом використання метафор допомагає зробити текст більш ефективним, виразним та емоційно насиченим.

Література:

1. Ветрова Д. Метафора в китайських фразеологізмах, що позначає зовнішність людини. Питання сходознавства в Україні. Харків, 2019. С. 38–40.
2. Нечипоренко Б. Сугестивна функція кліше і мовних штампів в політичному дискурсі китайських ЗМІ. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та література. 2013. № 1. С. 25–27.
3. Шекера Я. В. До питання функціонування метафори у ранньосередньовічній китайській поезії. Китайська цивілізація: традиції та сучасність. Київ. 2007. С. 154–159.
4. 樊攀、刘晓曦. 概念隐喻视角下国际政治事件的网络新闻标题 – 基于人民网关于“**黄岩岛争议**”新闻标题语料的分析. 人民网研究院. URL: <http://media.people.com.cn/n/2012/1106/c150618-19514241.html> (дата звернення: 29.11.2023).

5. 石筱璇. 《黄帝内经》英译本探讨研究—以比喻修辞手法为例. 现代语言学, 2019. № 7(4). 页 490–494.

6. 赵凯绚. 政治语篇中概念隐喻的研究. 现代语言学, 2023. № 11(2). 页 646–651.

УДК 821.111 (73)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-347-0-82>

Поліщук Н. Ю.

ORCID: 0009-0007-6161-1955

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри світової літератури

Львівський національний університет імені Івана Франка

м. Львів, Україна

ВИМІРИ ІДЕНТИЧНОСТІ В КИТАЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІЙ ЖІНОЧІЙ ПРОЗІ ХХ СТ.

Ключові слова: жіноча ідентичність, матір, донька, китайсько-американська література.

Проблема ідентичності як одне з основних понять сучасного інтелектуального дискурсу [3–5; 11], ґрунтуючись на ключових концептах людської екзистенції – Я, Інший, час, пам'ять, свобода, самотність, тілесність, нарація, – охоплює широке поле власної трансформації чи то в психологічному (персональний), соціальному (гендерний), національному (расовий / етнічний) а чи культурологічному (мульти- / транскультурний) зрізах. Одним із вимірів, у якому доволі чітко простежуються процеси ідентичнісної трансформації, є простір літератури, головню другої половини ХХ ст., зокрема азійсько-американська форма її репрезентації.

Прикметною рисою всієї «жіночої» азійської літератури США ХХ ст., а особливо виразно китайської її складової є двоїста природа ідентичнісного жіночого дискурсу, що фігурує в парі «матір – донька» [6–7; 9; 12] і характеризується двоголосою наративною структурою, яка виникає на основі взаємного накладання оповідних пластів матері і доньки. Така розшарованість жіночого тексту виявляє його внутрішню неоднорідність, зумовлену не стільки конфліктом генерацій, скільки суперечливістю